

ВОДИЧ
О ПОСТУПКУ РЕГИСТРАЦИЈЕ И ОБАВЕЗАМА ФИЗИЧКИХ ЛИЦА КОЈА ПРУЖАЈУ
УСЛУГЕ У АПАРТМАНУ, КУЋИ ЗА ОДМОР И СОБИ ЗА ИЗНАЈМЉИВАЊЕ ОДНОСНО
НА СЕЛУ

ПОЈАМ ФИЗИЧКОГ ЛИЦА

- Физичко лице које обавља дјелатност у смислу Закона о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24) јесте лице које **није регистровано као предузетник** а које обавља туристичку и угоститељску дјелатност ради стицања добити.
- Физичко лице може обављати наведене дјелатности ако испуњава сљедеће услове:
 - а) да је пунољетан,
 - б) да му правоснажном одлуком надлежног органа није изречена мјера забране обављања дјелатности коју региструје,
 - в) да има посебну здравствену способност, ако је то посебним прописом утврђено за обављање одређених дјелатности,
 - д) да посједује опрему, односно средства рада и одговарајући пословни простор, у складу са законом и посебним прописом и
 - ђ) да нема доспјелих а неизмирених пореских обавеза у складу са посебним прописима.

Особа која жели да се региструје као физичко лице које пружа услуге у туризму код АПИФ-а има могућност да се региструје на 4 начина:

- Физичко лице које пружа услуге у апартману (стан)
- Физичко лице које пружа услуге у кући за одмор
- Физичко лице које пружа услуге у соби за изнајмљивање
- Физичко лице које пружа услуге на селу (смјештај на селу – сеоско домаћинство; **обавезно претходно регистровање као породично пољопривредно газдинство**).

ФИЗИЧКА ЛИЦА КОЈА ПРУЖАЈУ УСЛУГЕ У АПАРТМАНУ, КУЋИ ЗА ОДМОР И СОБИ ЗА ИЗНАЈМЉИВАЊЕ

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

- Физичко лице може да обавља угоститељске услуге смјештаја, припремања и услуживања исхране и пића у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање, без регистрације код надлежног органа јединице локалне самоуправе (предузетник), **али под условом да закључи уговор о пружању услуга** са туристичком организацијом или туристичком агенцијом која посједује Лиценцу за обављање послова туристичке агенције.
- Физичко лице може да обавља угоститељске услуге **искључиво у једном објекту** који је у његовом власништву.
- Под апартманом се подразумијева стамбена јединица (стан).
- Претежна дјелатност је она дјелатност у којој правно лице остварује највеће учешће у укупном приходу о чему Републички завод за статистику издаје увјерење.
- Физичко лице дужно је да:
 - а) истакне прописану ознаку категорије,

- б) одржава просторије и опрему и пружа услуге према прописаним стандардима за категорију куће за одмор, апартмана и собе која му је одређена рјешењем о категорији,
в) видно истакне цијене услуга које пружа и придржава се истакнутих цијена,
г) гостима изда одговарајући фискални рачун или омогући преузимање рачуна издатог од стране туристичке организације односно туристичке агенције,
д) води евиденцију гостију дневно и уредно,
ђ) дневно и уредно пријављује госта, односно пружену услугу туристичкој организацији, туристичкој агенцији или другом правном лицу,
е) уговор достави Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге (у даљем тексту: АПИФ) ради његовог **евидентирања**,
ж) ако пружа услуге исхране и пића, осигура безбједност хране која је усклађена са посебним прописима из области безбједности хране, утврди нормативе хране и придржава се утврђених норматива,
з) води пословне књиге у складу са законом.
- Угоститељ може пружати услуге смјештаја, исхране и пића у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање смјештајних капацитета до осам смјештајних јединица, односно 16 кревета на период до 30 дана.
 - Према важећим одредбама могуће је изнајмљивати:

Једну собу са максимално 16 кревета

Један апартман са максимално 8 соба и 16 кревета

Једну кућу за одмор са максимално 8 апартмана (спратова), 8 соба и 16 кревета

ФИЗИЧКА ЛИЦА КОЈА ПРУЖАЈУ УСЛУГЕ У ОБЈЕКТУ СЕОСКОГ ТУРИЗМА (СМЈЕШТАЈ НА СЕЛУ – СЕОСКО ДОМАЋИНСТВО)

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

Закон о пољопривреди („Службени гласник Републике Српске“, број 7/06, 20/07, 86/07, 71/09)

- Физичко лице може пружати угоститељске услуге на селу а које није регистровано као предузетник већ као **носилац породичног пољопривредног газдинства, под условом да закључи уговор о пружању услуга** са туристичком организацијом или туристичком агенцијом која посједује Лиценцу за обављање послова туристичке агенције.
- Регистровање и организовање породичних пољопривредних газдинстава се врши према Уредби о упису у регистар пољопривредних газдинстава („Службени гласник Републике Српске“, број 30/13, 65/13, 20/14, 57/16) те према Правилнику о разврставању породичних пољопривредних газдинстава на комерцијална и некомерцијална породична пољопривредна газдинства („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13).
- Угоститељ може пружати угоститељске услуге на селу, односно услуге смјештаја и припремања и услуживања хране и пића која су произведена на пољопривредном газдинству из програма сопствене производње, као и остале пратеће услуге, на период до 30 дана.
- Под програмом сопствене производње подразумијевају се пољопривредни производи произведени на властитом пољопривредном газдинству као и шумски производи које угоститељ или физичко лице убере, односно дивље животиње које угоститељ или физичко лице улови.

- Под осталим пратећим услугама сматра се продаја ручно произведених производа, изнајмљивање коња за јахање, лов и риболов, брање гљива, љековитог и шумског биља, берба сезонског воћа и поврћа, убирање љетине, пјешачке руте, промоција локалних и традиционалних производа, продаја ручно произведених производа и остале сличне активности.
- Физичко лице дужно је да:
 - а) ако пружа услуге исхране и пића, осигура безбједност хране која је усклађена са посебним прописима из области безбједности хране, утврди нормативе хране и придржава се утврђених норматива.
 - б) одржава просторије и опрему и пружа услуге према прописаним стандардима за категорију куће за одмор, апартмана и собе која му је одређена рјешењем о категорији,
 - в) видно истакне цијене услуга које пружа и придржава се истакнутих цијена,
 - г) гостима изда одговарајући рачун или омогући преузимање рачуна издатог од стране туристичке организације односно туристичке агенције,
 - д) води евиденцију гостију дневно и уредно,
 - ђ) дневно и уредно пријављује госта, односно пружену услугу туристичкој организацији, туристичкој агенцији или другом правном лицу,
 - е) уговор достави АПИФ-у ради његовог **евидентирања**,
 - ж) ако пружа услуге исхране и пића, осигура безбједност хране која је усклађена са посебним прописима из области безбједности хране, утврди нормативе хране и придржава се утврђених норматива,
 - з) води пословне књиге у складу са законом.

Услов да се физичко лице, које обавља угоститељске услуге смјештаја, припремања и услуживања исхране и пића у апартману, кући за одмор и соби или услуге на селу, препозна као физичко лице а које није предузетник јесте да код надлежног органа односно АПИФ-а добије потврду о евидентирању Уговора о пружању услуга што се у овом случају дефинише као регистрација. Сваки други начин обављања дјелатности може бити или као предузетник или као привредно друштво.

ПРЕСТАНАК ОБАВЉАЊА ДЈЕЛАТНОСТИ ФИЗИЧКОГ ЛИЦА

- Физичко лице престаје да обавља дјелатност споразумним прекидом уговорног односа са правним лицем са којим има закључен уговор о пружању услуга, одласком у АПИФ и на основу раскида уговора тражи брисање из евиденције АПИФ-а као и одласком у Пореску управу и подношењем захтјева за брисање из евиденције Пореске управе као и за брисање из регистра фискализованих каса у противном остаје регистрован и дужан плаћања свих обавеза.
- У току пословања физичко лице може привремено престати да обавља дјелатности у договору са правним лицем са којим има закључен уговор о пружању услуга.

ЕВИДЕНТИРАЊЕ УГОВОРА

Правилник о облику и садржају захтјева за издавање потврде о евидентирању уговора о пружању услуга („Службени гласник Републике Српске“, број 66/17)

- Физичко лице које пружа услуге смјештаја, исхране и пића у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање или пружа угоститељске услуге на селу, у складу са законом којим је регулисано обављање угоститељске дјелатности, АПИФ-у доставља уговор о пружању услуга закључен са туристичком организацијом, туристичком агенцијом или другим правним лицем које обавља привредну односно угоститељску или туристичку дјелатност као претежну дјелатност.
- Физичко лице истовремено са уговором, АПИФ - у подноси и захтјев за издавање потврде о евидентирању уговора о пружању услуга у Регистру физичких лица која пружају угоститељске услуге на селу, као и пружалаца услуга смјештаја, исхране и пића у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање о пружању услуга.
- Уговор и захтјев достављају се АПИФ-у у року од 7 дана од дана закључења Уговора о пружању услуга.
- Захтјев садржи:
 - 1) опште податке о физичком лицу, и то:
 - име и презиме,
 - мјесто датум и држава рођења,
 - адресу пребивалишта,
 - телефон, е mail,
 - број текућег рачуна, као и о назив и сједишту банке и
 - податак о запослењу лица.
 - 2) податке о апартману, кући за одмор, соби за изнајмљивање, односно о објекту у којем се пружају угоститељске услуге на селу, и то:
 - сједиште апартмана, куће за одмор и собе за изнајмљивање тј. мјесто обављања дјелатности, адреса улица и број,
 - телефон,
 - факс,
 - поштански број и
 - број кревета (лежаја) и укупна површина објекта
 - 3) податке о уговору, и то:
 - број и датум закључивања уговора и
 - уговорне стране.
 - 4) период обављања дјелатности сезонски или годишње и
 - 5) датум подношења захтјева и потпис подносиоца захтјева.
- АПИФ издаје потврду о евидентирању Уговора о пружању услуга у Регистру у року од три дана од дана подношења уредног и потпуног захтјева.
- Потврда о евидентирању уговора у Регистру садржи податке о физичком лицу које је уписано у Регистар, податке о уговору и редни број уписа.
- Након евидентирања уговора, односно прибављања потврде АПИФ-а, физичко лице може отпочети са обављањем угоститељске дјелатности, односно пружања услуга смјештаја, исхране и пића на селу, у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање.
- Услуга евидентирања уговора од стране АПИФ-а се наплаћује 35,00 КМ.

ОБАВЕЗЕ ПОСРЕДНИКА

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

- Физичко лице може да обавља угоститељске услуге смјештаја, припремања и услуживања исхране и пића на селу, у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање, без регистрације код надлежног органа јединице локалне самоуправе, али под условом да закључи уговор о пружању услуга са туристичком организацијом, туристичком агенцијом или другим правним лицем које обавља привредну односно угоститељску или туристичку дјелатност као претежну дјелатност. Закон није дефинисао елементе уговора, тако да се у заправо ради о неименованом уговору, у којем уговорне стране имају потпуну слободу да дефинишу елементе уговореног односа. По природи ствари, односно евентуалног уговорног односа елементи уговора би се требали односити на дефинисање права и обавеза уговорних страна у вези начина изнајмљивања смјештајних капацитета физичког лица. Како су у члану 17. став 4. закона прописане обавезе физичког лица, да дневно и уредно пријављује госта, односно пружену услугу туристичкој организацији, туристичкој агенцији или другом правном лицу у уговору би требало разрадити начин достављања ових података. Поред наведеног, уговор би се, по природи ствари, односио и на обавезу друге уговорне стране да промовише смјештајне капацитете, доводи госте и сл. Питање накнаде није дефинисано законом и да је по овом питању могуће да стране уговоре ово питање различито регулишу зависно од њихових пословних интереса.
- С обзиром да је законом предвиђена могућност да физичко лице закључи уговор са различитим субјектима који су различито организовани као дио јавних органа власти (туристичке организације) или као приватни субјекти (туристичке агенције), немогуће је универзално одредити специфичности уговорних односа који зависе од различитих правних интереса. Предметни уговор најсличнији је уговору о посредовању гдје се посредник (туристичка организација, туристичка агенција) обавезује да у име и за интересе налогодавца (физичког лица) обављају промотивне активности смјештајних капацитета физичког лица и потенцијалним гостима даје информације о смјештајном објекту (категорији, капацитету и сл), а физичко лице да доставља податке о броју гостију и да посреднику плати провизију или накнаду за посредовање (за ону „корист“ која је обезбијеђена/омогућена од стране посредника ако је уговорена).
- Обавезе посредника су сљедеће:
 - ангажовање на попуњавању расположивих капацитета, уз обавјештења физичког лица која су од значаја за извршење наведеног,
 - да промовише смјештајне капацитете Физичког лица (путем флајера и других промотивних средстава) и да зависно од интересовања, упућује госте физичком лицу,
 - да гостима пружа све информације о туристичким вриједностима, културно-историјским и другим знаменитостима,
 - да анализира податке физичког лица о броју гостију, односно обиму пружене услуге и исте користи за статистичке сврхе и праћење кретања у туризму,
 - да физичко лице обавјештава о свим околностима које су од значаја за реализацију уговора,
 - да као пословну тајну чува податке за које сазна при извршавању својих обавеза из овог уговора, а које могу бити од значаја за пословање физичког лица,

-да врши издавање рачуна умјесто физичког лица за пружену услугу сваком госту уколико физичко лице није у могућности да врши издавање рачуна односно уколико су се уговорне стране о томе договориле.

ИЗДАВАЊЕ РАЧУНА

Закон о фискализацији („Службени гласник Републике Српске“, број 15/22)

Уредба о дјелатностима за чије обављање не постоји обавеза евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја („Службени гласник Републике Српске“, број 10/24)

- **Физичко лице за све своје услуге издаје одговарајући рачун и води пословне књиге у складу са важећим законским прописима док посредник издаје рачун физичком лицу за своје услуге према физичком лицу у складу са уговором (довођење гостију, услуге промоције...).**
- Законом о угоститељству омогућено је да рачун за пружену услугу у апартману, кући за одмор и соби или на селу може издати правно лице са којим физичко лице има склопљен уговор. У том случају фискални рачун издаје поменуто правно лице (туристичка организација или туристичка агенција која посједује Лиценцу за обављање послова туристичке агенције) а за пружену услугу у поменутим објектима од стране физичког лица.
- Физичко лице регистровано за пружање услуга смјештаја, исхране и пића у објекту сеоског туризма (смјештај на селу – сеоско домаћинство) не мора издавати фискални рачун **само** за производе из **сопствене** производње а који су произведени на сопственом породичном пољопривредном газдинству и који се продавају крајњим корисницима (туристима).

ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СМЈЕШТАЈА, ИСХРАНЕ И ПИЋА У АПАРТМАНУ, КУЋИ ЗА ОДМОР И СОБИ ЗА ИЗНАЈМЉИВАЊЕ

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

Правилник о условима за пружање услуга у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање („Службени гласник Републике Српске“, број 62/18)

- У апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање потребно је испунити минимално-техничке услове који су разрађени у Правилнику о условима за пружање услуга у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање. Услови се могу подијелити на опште и посебне услове.
- Општи услови: прикључак на јавну водоводну, канализациону и електро мрежу, употреба фиксне или мобилне телефоније, обезбијеђена природна или вјештачка вентилација свих просторија, обезбијеђена опрема за гашење пожара у складу са прописима који регулишу заштиту од пожара, спровођење мјера дезинфекције, дезинсекције и дератизације, обезбијеђен одговарајући начин загријавања просторија, обезбијеђена сопствена или заједничка купатила, обезбијеђење просторије за припрему хране са посебном опремом просторија или простор за услуживање у затвореном простору (трпезарија) или на отвореном простору и сл.

- Посебни услови су посебно наведени за сваку врсту смјештајног објекта (апартман, кућа за одмор и соба за изнајмљивање).

ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СМЈЕШТАЈА, ИСХРАНЕ И ПИЋА У ОБЈЕКТУ СЕОСКОГ ТУРИЗМА (СМЈЕШТАЈ НА СЕЛУ – СЕОСКО ДОМАЋИНСТВО)

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

Правилник о условима за пружање угоститељских услуга у објекту сеоског туризма („Службени гласник Републике Српске“, број 15/20)

- У објекту сеоског туризма потребно је испунити минимално-техничке услове који су разрађени у Правилнику о условима за пружање угоститељских услуга у објекту сеоског туризма.
- Објекат се уређује и опрема у складу са традиционалним вриједностима поднебља, насљеђем архитектуре и живота на селу или ширег подручја у којем се објекат налази, на начин да се у објекту омогући несметано и сигурно кретање и боравак гостију.
- Објекат мора испуњавати опште и посебне минимално-техничке услове за пружање угоститељских услуга на селу у складу са одредбама правилника.
- Изузетно, објекат у којем се пружају угоститељске услуге на селу може одступити од општих и посебних минималних услова, уз претходно прибављену сагласност надлежног органа у складу са прописима из области заштите природе и културно-историјског насљеђа.
- Објекат се уређује и опрема у складу са традиционалним вриједностима поднебља, насљеђем архитектуре и живота на селу или ширег подручја у којем се објекат налази, на начин да се у објекту омогући несметано и сигурно кретање и боравак гостију.

КАТЕГОРИЗАЦИЈА УГОСТИТЕЉСКИХ ОБЈЕКТА

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

Правилник о условима за пружање услуга у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање („Службени гласник Републике Српске“, број 60/21)

- Пружалац угоститељских услуга је дужан да поднесе захтјев за категоризацију.
- Категоризација је поступак утврђивања постигнутих стандарда у погледу уређења, опреме и услуге у угоститељским објектима за смјештај на основу којег се објекти исте врсте разврставају у различите категорије у зависности од нивоа постигнутих стандарда. Стандарди су услови и мјерила у погледу уређења и опремљености објекта, квалитета пружања услуга и претежног садржаја услуга и одржавања угоститељског објекта.
- Захтјев се подноси надлежном органу јединице локалне самоуправе. Уз захтјев се прилаже потврда о евидентирању Уговора о пружању услуга.
- Одлуком скупштине јединице локалне самоуправе, прописују се локалне таксе и накнаде за категоризацију угоститељских објеката који се категоришу од стране саме јединице локалне самоуправе.
Примјер: у Граду Бања Луци категоризација угоститељског објекта за смјештај износи укупно 50,00 КМ, при чему је то цијена за израду плоче са ознаком категорије).
Плаћања таксе су ослобођена одређена лица као: лица са слабијим имовинским стањем, породице погинулих бораца, РВИ...

- Након извршене категоризације, објекат добија плочу са ознаком категорије коју је физичко лице дужно истакнути на видљивом мјесту објекта.
- Димензије стандардних плоча за означавање врсте и категорије објекта приватног смјештаја износе 35 cm x 22 cm. Стандардну плочу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.
- Апартаменти, куће за одмор и собе за изнајмљивање категоришу се у три категорије:
 - прва категорија – три звјездице,
 - друга категорија – двије звјездице и
 - трећа категорије – једна звјездица.

Студио апартаменти се категоришу у двије категорије:

- прва категорија – двије звјездице и
- друга категорије – једна звјездица.

ОБАВЕЗЕ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА ОДНОСНО ПРУЖАОЦА ТУРИСТИЧКИХ И УГОСТИТЕЉСКИХ УСЛУГА – ПОРЕСКА УПРАВА

РАДНИ ОДНОСИ – ФИЗИЧКО ЛИЦЕ КАО САМОЗАПОСЛЕНО ЛИЦЕ

Закон о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21, 112/23)

Закон о пореском поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 78/20)

Правилник о условима и начину регистрације и идентификације пореских обвезника („Службени гласник Републике Српске“, број 31/21)

ДОПРИНОСИ за финансирање пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања, осигурања од незапослености и дјечије заштите

Обавезе по пријави физичког лица као samozапосленог лица у Јединствени систем наплате доприноса (ЈСНД)

Физичка лица која пружају услуге у апартаменту, кући за одмор и соби за изнајмљивање

- Лице које самостално обавља угоститељску дјелатност пружањем услуга смјештаја, исхране и пића у апартаменту, кући за одмор и соби за изнајмљивање које је уписано у регистар за обављање те дјелатности код надлежне организације, **под условом да није обвезник доприноса на основу радног односа или корисник права на пензију**, након евидентирања уговора код Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге а.д. Бања Лука (АПИФ), пријављују се у Јединствени систем наплате доприноса, који води Пореска управа, подношењем **Обрасца ПДЗ110** - Пријава/Промјена/Одјава индивидуалне уплате доприноса, у којем се као основ обавезе плаћања доприноса наводи: Угоститељска дјелатност у апартаменту, кући за одмор и соби за изнајмљивањ (шифра основа осигурања: 52). **Уколико је лице обвезник доприноса на основу радног односа или корисник права на пензију не пријављује се у Јединствени систем и не плаћа доприносе као samozапослено физичко лице јер је већ осигуран по једном од наведена два основа.**

Физичка лица која пружају услуге у објекту сеоског туризма

- Носиоци **комерцијалних породичних пољопривредних газдинстава, који су осигураници пољопривредници** у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању, са даном регистрације пољопривредног газдинства код Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге а.д. Бања Лука (АПИФ), пријављују се у Јединствени систем наплате доприноса, који води Пореска управа, подношењем **Обрасца ПДЗ110** - Пријава/Промјена/Одјава индивидуалне уплате доприноса, у којем се као основ обавезе плаћања доприноса наводи: Носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства (шифра основа осигурања: 45).
- Носиоци **комерцијалних породичних пољопривредних газдинстава, који нису осигураници пољопривредници** у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању, са даном регистрације пољопривредног газдинства код Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге а.д. Бања Лука (АПИФ), пријављују се у Јединствени систем наплате доприноса, који води Пореска управа, подношењем **Обрасца ПДЗ110** - Пријава/Промјена/Одјава индивидуалне уплате доприноса, у којем се као основ обавезе плаћања доприноса наводи: Носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства - здравствено осигурање (шифра основа осигурања: 55).
- Носиоци **некомерцијалних породичних пољопривредних газдинстава**, са даном регистрације пољопривредног газдинства код Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге а.д. Бања Лука (АПИФ), пријављују се у Јединствени систем наплате доприноса, који води Пореска управа, подношењем **Обрасца ПДЗ110** - Пријава/Промјена/Одјава индивидуалне уплате доприноса, у којем се као основ обавезе плаћања доприноса наводи: Носилац некомерцијалног породичног пољопривредног газдинства (шифра основа осигурања: 17).

Физичка лица која пружају услуге у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање односно објекту сеоског туризма немају обавезу да себи исплаћују лично примање, али имају обавезу плаћања доприноса у складу са прописима којима се уређује област пензијско-инвалидског осигурања и здравственог осигурања, на начин како је то прописано Законом о доприносима.

Доприноси за физичка лица која пружају услуге у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање

Закон о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 112/23)

Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број 134/11, 82/13, 103/15, 111/21)

- Физичко лице које пружа угоститељске услуге у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање има обавезу плаћања доприноса за здравствено осигурање који се обрачунавају по стопи од 10,2% и то на основицу која чини 30% **просјечне бруто плате у Републици Српској за претходну годину** (исказује се почетком текуће године у Службеном гласнику) **под условом да није осигураник по другом основу (у радном односу или пензионер). Уколико је то лице осигураник по другом основу (у радном односу или пензионер) нема обавезу плаћања доприноса за здравствено осигурање јер је већ осигуран по другом основу (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање).**

Примјер обрачуна доприноса за текућу годину:

Просјечна бруто плата у Републици Српској за претходну годину, према податку Републичког завода за статистику („Службени гласник Републике Српске“, број 8/18) износи 1.730,00 КМ.

$1.730,00 \times 30\% = 519,00$ КМ (основица доприноса)

Допринос за здравствено осигурање: $519,00 \text{ КМ} \times 10,2\% = 53,00$ КМ

- Уплатилац доприноса дужан је пријавити обавезу доприноса Пореској управи Републике Српске најкасније до краја мјесеца за претходни мјесец на обрасцу мјесечне пријаве пореза по одбитку (Образац 1002).
- Пријава се Пореској управи искључиво доставља употребом електронских сервиса Пореске управе, у електронском облику и потписан електронским потписом.
- Мјесечни обрачун доприноса (пријава) на прописану основицу исказује се на **Обрасцу 1002** - на додатном листу **ДЛ6 - Посебне уплате доприноса** за доприносе са одређеном врстом прихода **712149**, а обавеза плаћања доприноса настаје до 20-ог у мјесецу за претходни мјесец.
- Уколико обавезник обавља дјелатност сезонски, плаћа доприносе само за период обављања дјелатности али је обавезан да се одјави из Јединственог система наплате доприноса (ЈСНД) односно поново пријави кад започне сезонску дјелатност.
- Уплата се врши на рачун **јавних прихода Републике Српске**.

Доприноси за физичка лица која пружају услуге у објектима сеоског туризма

Закон о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 112/23)

Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број 134/11, 82/13, 103/15, 111/21)

- Физичко лице може пружати угоститељске услуге на селу а које није регистровано као предузетник већ као **носилац породичног пољопривредног газдинства**.
- Пољопривредна газдинства се дијеле на **комерцијална и некомерцијална пољопривредна газдинства**.
- Носиоци **комерцијалних пољопривредних газдинстава** се дијеле на:
 - а) лица која **испуњавају услове према Закону о пензијском и инвалидском осигурању – осигураници пољопривредници** (члан 14. Закона о пензијском и инвалидском осигурању) односно, поменути члан прописује да је:
 - (1) Осигураник пољопривредник је лице које обавља пољопривредну производњу и које је уписано у Регистар пољопривредних газдинстава као носилац комерцијалног пољопривредног газдинства, под условом да на дан пријаве на осигурање није старији од 50 година живота, да има општу здравствену способност и да није обавезно осигуран по другом основу (запослен или пензионер).

(2) Изузетно од става 1. овог члана, осигураник пољопривредник је и лице старије од 50 година живота, под условом да је на дан пријаве на осигурање навршио или да до 65 година живота може навршити најмање 15 година стажа осигурања.

б) лица која **не испуњавају услове према Закону о пензијском и инвалидском осигурању – односно нису осигураници пољопривредници.**

- Носиоци комерцијалних пољопривредних газдинстава **који испуњавају услове према Закону о пензијском и инвалидском осигурању – осигураници пољопривредници**, износ доприноса обрачунавају по стопама од 18,5% (пензијско и инвалидско осигурање) и 10,2% (здравствено осигурање), и то на основицу од 30% од просјечне бруто плате у Републици за претходну годину. **Ово се односи на лица која нису осигурана по другом основу (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) јер осигураници по другом основу (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) не испуњавају услове према Закону о пензијском и инвалидском осигурању – осигураници пољопривредници.**
- Носиоци комерцијалних пољопривредних газдинстава **који не испуњавају услове према Закону о пензијском и инвалидском осигурању – осигураници пољопривредници**, дијеле се на лица која нису осигурана по другом основу (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) и на лица која су осигурана по другом основу (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање).
- Носиоци комерцијалних пољопривредних газдинстава **који не испуњавају услове према Закону о пензијском и инвалидском осигурању – осигураници пољопривредници који нису осигурана по другом основу** (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) износ доприноса обрачунавају по стопи 10,2% (здравствено осигурање) и то на 30% од просјечне бруто плате у Републици за претходну годину.
- Носиоци комерцијалних пољопривредних газдинстава **који не испуњавају услове према Закону о пензијском и инвалидском осигурању – осигураници пољопривредници који јесу осигурана по другом основу** (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) износ доприноса обрачунавају по стопи 2% (здравствено осигурање) и то на своју бруто плату или пензију.
- Носиоци **некомерцијалних пољопривредних газдинстава** дијеле се на:
 - а) лица **која нису осигурана по другом основу** (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) и
 - б) лица **која су осигурана по другом основу** (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање).
- Носиоци некомерцијалних пољопривредних газдинстава **који нису осигурани по другом основу** (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) износ доприноса обрачунавају по стопи 10,2% (здравствено осигурање) и то на 20% од просјечне бруто плате у Републици за претходну годину..

- Носиоци комерцијалних пољопривредних газдинстава који јесу осигурани по другом основу (кроз уговор о радном односу или кроз пензијско осигурање) износ доприноса обрачунавају по стопи 1% (здравствено осигурање) и то на своју бруто плату или пензију.

У сљедећој табели приказан је обрачун доприноса за лица која обављају пољопривредну дјелатност, уз просјечну бруто плату у износу од 1.730,00 КМ, уз претпоставку да иста не остварују лична примања или пензију (уколико остварују лична примања или пензију, доприносе обрачунавају према горе наведеним стопама – 1% или 2% од своје бруто плате или пензије):

	Комерцијално пољопривредно газдинство	Комерцијално пољопривредно газдинство и осигураник у складу са Законом о ПИО	Некомерцијално пољопривредно газдинство
Просјечна бруто плата (КМ)	1.730,00	1.730,00	1.730,00
Основица доприноса (% ПБП)	30%	30%	20%
Основица доприноса (КМ)	519,00	519,00	346,00
Стопа доприноса (%)	10,2%	18,5% + 10,2% (28,7%)	10,2%
Износ доприноса (КМ)	53,00	149,00	35,30

- **Годишњи обрачун доприноса (пријава) за носиоце пољопривредног газдинства се врши до 31.03. текуће године за претходну годину.**
- **Пријава се Пореској управи искључиво доставља употребом електронских сервиса Пореске управе, у електронском облику и потписан електронским потписом.**
- Годишњи обрачун доприноса (пријава) за носиоце пољопривредног газдинства исказује се на **Обрасцу 1002** - на додатном листу **ДЛБ - Посебне уплате доприноса** за доприносе са одређеном врстом прихода **712149** (здравствено осигурање) и **712129** (пензијско и инвалидско осигурање – 18,5%) а обавеза плаћања доприноса настаје до 20-ог у мјесецу за претходни мјесец.
- Уплата се врши на рачун **јавних прихода Републике Српске.**
- **Носилац пољопривредног газдинства не врши мјесечни обрачун односно пријаву доприноса већ само годишњи.**
- **Носилац пољопривредног газдинства не може дјелатност обављати сезонски.**

РАДНИ ОДНОСИ – ФИЗИЧКО ЛИЦЕ КАО ПОСЛОДАВАЦ

Закон о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21, 112/23)

- Физичко лице своју дјелатност обавља као samozапослено лице и/или може запошљавати раднике односно бити послодавац.
- Однос између послодавца и радника назива се радни однос. Права из радног односа настају с даном када радник ступи на рад по једном од правних основа из Закона о раду.

- Радник је физичко лице које ради код послодавца и има права и обавезе из радног односа и које је пријављено у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса.
- Послодавац је домаће или страно правно, односно физичко лице код којег се радник налази у радном односу по једном од правних основа из Закона о раду.
- Уговор о раду закључују радник и послодавац и сматра се закљученим када га својеручно потпишу радник и лице овлаштено за затупање и представљање послодавца. Ако послодавац са радником не закључи уговор о раду у складу са Законом о раду, сматра се да је радник засновао радни однос на неодређено вријеме даном ступања на рад.
- Све одредбе везане за уговор о раду, пробни рад, рад на одређено и неодређено вријеме, одмори, лична примања радника дефинисани су Законом о раду.

Уговор о раду (пуно и непуну радно вријеме)

Закон о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21, 112/23)

- Радни однос може да се заснује са лицем које има најмање 15 година, одговарајућу здравствену способност и које испуњава друге услове утврђене посебним законом, општим актом послодавца, актом о систематизацији или посебном одлуком послодавца.
- Радни однос са лицем млађим од 18 година може да се заснује само уз писмену сагласност родитеља, усвојиоца или стараоца, ако такав рад не угрожава његово здравље, морал и образовање, односно ако такав рад није забрањен законом.
- Лице млађе од 18 година живота може да заснује радни однос само на основу налаза надлежне здравствене установе којим се утврђује да је способно за обављање послова за које заснива радни однос и да такви послови нису штетни за његово здравље.
- Уговор о раду закључују радник и послодавац и сматра се закљученим када га својеручно потпишу радник и лице овлаштено за затупање и представљање послодавца.
- Законом о раду је утврђено да пуно радно вријеме износи 8 сати дневно.
- Уговор о раду, по правилу, закључује се на неодређено вријеме, а под посебним условима предвиђеним Законом о раду може се закључити и на одређено вријеме.
- Радни однос може да се заснује и за рад са непуним радним временом (мање од 8 сати дневно), на неодређено или одређено вријеме али не краће од 1/4 пуног седмичног радног времена (најмање 2 сата дневно), осим ако посебним прописом није другачије прописано (правним актима у туризму и угоститељству **није прописано** краће радно вријеме).
- Радник који ради са непуним радним временом код једног послодавца може за остатак радног времена да заснује радни однос код другог послодавца и да на тај начин оствари пуно радно вријеме.
- Обрачун плате, пореза и доприноса на непуну радно вријеме врши се као и код обрачуна плате код пуног радног времена.
- Радни однос може да се заснује за обављање послова **кућног помоћног особља**.
- Уговором о раду за обављање послова кућног помоћног особља може се уговорити исплата дијела плате и у природи, под којом се подразумејева обезбјеђивање становања и исхране, односно само обезбјеђивање становања или исхране.
- Вриједност дијела давања у природи мора се обавезно изразити у новцу.

- Најмањи проценат плате који се обавезно обрачунава и исплаћује у новцу утврђује се уговором о раду и не може бити нижи од 50% од плате радника.
- Ако је плата уговорена дијелом у новцу, а дијелом у натура, за вријеме одсуствовања са рада уз накнаду плате, послодавац је дужан да раднику накнаду плате исплаћује у новцу.
- Уговори о раду региструју се код Пореске управе.
- Уговори за обављање послова кућног помоћног особља региструју се код надлежног органа јединице локалне самоуправе.

ЛИЧНА ПРИМАЊА РАДНИКА КАО ОСНОВИЦА ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ПОРЕЗА НА ДОХОДАК И ДОПРИНОСА РАДНИКА

ДОПРИНОСИ за финансирање пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања, осигурања од незапослености и дјечије заштите

Обавезе по пријави радника у Јединствени систем наплате доприноса (ЈСНД)

- Послодавац је обавезан да радника пријави у Јединствени систем наплате доприноса (ЈСНД) а који води Пореска управа – **Образац ПДЗ100**, најкасније један (1) дан прије ступања запосленог на рад.

Обрачун доприноса за раднике односно лица запослена код послодавца

Доприноси се обрачунавају по укупној стопи од 31% на бруто плату и то:

- а) за пензијско и инвалидско осигурање по стопи од 18,5%,
- б) за здравствено осигурање по стопи од 10,2%,
- в) за осигурање од незапослености по стопи од 0,6% и
- г) за дјечију заштиту по стопи од 1,7%.

- Уколико физичко лице запошљава раднике дужан је да испуњава обавезе као послодавац односно да уплаћује доприносе на исплаћена лична примања.
- Законом о раду одређено је да се између послодавца и радника уговара бруто износ личног примања уколико није другачије одређено посебним законима.
- Стопа доприноса износи 31%, а иста се обрачунава на бруто плату.
- Послодавац је обавезан да радника пријави у Јединствени систем наплате доприноса (ЈСНД) а који води Пореска управа – **Образац ПДЗ100**, најкасније један (1) дан прије ступања запосленог на рад.
- Послодавац подноси сваки мјесец пријаву за порез по одбитку - **Образац 1002**, на додатном листу **ДЛ1 – Примања по основу радног односа**, који се подноси уз **Образац 1002** за доприносе са одређеном врстом прихода **712199**, до краја текућег мјесеца за претходни мјесец.
- Обавеза плаћања доприноса настаје приликом сваке исплате прихода (лична примања-плата) који представља основ за плаћање доприноса. У случају да није извршена исплата

прихода обавеза плаћања доприноса настаје најкасније два мјесеца од истека мјесеца за који се доприноси пријављују.

- Уплата се врши на рачун **јавних прихода Републике Српске**.

ПОРЕЗ НА ДОХОДАК ПО ОСНОВУ ЛИЧНИХ ПРИМАЊА – порез на доходак (лично примање-плату) која се исплаћује раднику од стране послодавца односно физичког лица

Одлука о најнижој плати („Службени гласник Републике Српске”, број 114/23)

Закон о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске”, број 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21, 119/21, 112/23)

- Порез на доходак, између осталог, обрачунава се и плаћа на доходак по **основу личних примања** по стопи од 8% и по **основу обављања самосталне дјелатности** по стопи од 10%, осим дохотка малог предузетника (мали предузетник плаћа порез на приход – 2%). Стопа пореза на доходак од ауторских права, права сродних ауторском праву и права индустријске својине, капитала, капиталних добитака и осталог дохотка износи 13%.

Порез на доходак по основу личних примања

Одлука о најнижој плати („Службени гласник Републике Српске”, 114/23)

Одлуком о најнижој плати у РС одређен је износ најнижег личног дохотка у нето износу од 900,00 КМ, што је у бруто износу 1.304,35 КМ ($900,00 \text{ КМ} / 0,69 = 1.304,35 \text{ КМ}$).

Уколико предузетник запошљава раднике дужан је да испуњава обавезе као послодавац односно да исплаћује нето лична примања, доприносе као и порез на доходак тј. бруто лично примање.

- Стопа пореза на доходак износи 8%.
- Лични одбитак од 01.01.2022. године износи 1.000,00 КМ.
Формула за прерачун основне плате прије опорезивања на бруто основну плату је:
Бруто основна плата = Основна плата прије опорезивања/0,672.

Израчунавање основице за порез на доходак и примјер обрачуна *плате* (у наведеном примјеру нису урачунати посебни доприноси):

ДОСАДАШЊИ НАЧИН ОБРАЧУНА ПЛАТА	Примјер	НОВИ НАЧИН ОБРАЧУНА ПЛАТА (од 01.01.2022.)	Примјер
Бруто плата	1.730,00	Бруто плата	1.730,00

Доприноси (брutto плата x 32,8%)	567,44	Доприноси (брutto плата x 31%)	519,00
Плата прије опорезивања (брutto плата - доприноси)	1.162,56		
Основни лични одбитак	700,00	Основни лични одбитак	1.000,00
Пореска основица (плата прије опорезивања – основни лични одбитак)	462,56	Пореска основица (брutto плата – основни лични одбитак)	730,00
Порез (пореска основица x 10%)	46,26	Порез (пореска основица x 8%)	58,40
Нето плата (брutto плата - доприноси - порез)	1.116,30	Нето плата (брutto плата - порез - доприноси)	1.152,60

- **Основица за обрачун пореза на доходак је укупно (брutto) лично примање умањено за основни лични одбитак и остале личне одбитке на које порески обвезник има право према Закону о порезу на доходак. Производ основице пореза на доходак и пореске стопе од 8% добије се порез на доходак на лична примања.**
- Послодавац подноси сваки мјесец пријаву за порез по одбитку - **Образац 1002**, на додатном листу **ДЛ1 – Примања по основу радног односа**, који се подноси уз **Образац 1002** за порез на доходак (лична примања) **713113**, до 10-ог у мјесецу за лична примања исплаћена у претходном мјесецу.
- Порез на доходак по основу личних примања (директних и индиректних) се плаћа у тренутку исплате сваког појединачног дохотка (мјесечна пријава пореза по одбитку – **Образац 1002**) као и на основу годишње пореске пријаве (**Образац 1004**) ако је порески обвезник поред дохотка од личних примања, остварио и доходак по другим основама. У годишњој пореској пријави исказују се сви дохотци остварени у току пореске године и плаћени порези.
- Уплата се врши на рачун **јавних прихода Републике Српске**.

Посебни допринос - Допринос за рехабилитацију, оспособљавање и запошљавање инвалида
Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида
(„Службени гласник Републике Српске“, број 37/12, 82/15)

- Сваки послодавац који не запошљава бар једно лице са статусом инвалида на шеснаест (16) запослених, обавезан је плаћати допринос за рехабилитацију, оспособљавање и запошљавање инвалида у висини од 0,1% од сваког исплаћеног **брutto дохотка**. Обавеза се односи и на послодавце који запошљавају мање од 16 радника.
- Лице за које се подразумијева да има статус инвалида у складу са поменутиим законом је лице:

а) које је остварило право на додатак за помоћ и његу другог лица у складу са прописима о социјалној заштити,
б) са смањеном радном способношћу, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању,
в) са инвалидитетом у складу са прописима о заштити војних и цивилних инвалида рата и
г) са инвалидитетом старије од 21 годину, које право на професионалну рехабилитацију или рад не може остварити према претходним тачкама.

- Уплатилац посебног доприноса пријављује Пореској управи Републике Српске обрачунати износ посебног доприноса до 10-ог у мјесецу (са пријавом пореза на доходак) за претходни мјесец на **Обрасцу 1002 ДЛ6** мјесечне пријаве са одређеном врстом прихода **712171**.
- Посебан допринос се уплаћује у моменту исплате личног примања-плате.
- Посебан допринос за солидарност представља приход Фонда солидарности за обнову Републике Српске и уплаћује се на рачун **јавних прихода Републике Српске**.

Посебни допринос - Допринос за фонд солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјецe у иностранству

Закон о фонду солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјецe у иностранству („Службени гласник Републике Српске“, број 100/17)

Упутство о начину прикупљања и уплате средстава ЈУ фонд солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјецe у иностранству („Службени гласник Републике Српске“, број 115/17)

- Сваки послодавац који запошљава радника, обавезан је плаћати допринос за фонд солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјецe у иностранству у висини од 0,25% од сваког исплаћеног **нето дохотка**. Обавеза се односи на свако запослено лице укључујући и samozапослена лица (физичка лица).
- **Запослено лице може упутити захтјев Фонду солидарности да их се ослободи од плаћања поменутог доприноса при чему је Фонд обавезан да то испуни.**
- Уплатилац посебног доприноса уплаћује Фонду солидарности Републике Српске обрачунати износ овог доприноса приликом исплате личног дохотка раднику на један од доступних рачуна код комерцијалних банака.
- Посебан допринос за солидарност представља приход Фонда солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјецe у иностранству и уплаћује се на рачун Фонда солидарности.

ПОРЕСКА КАРТИЦА – ИЗВОД ЗА УМАЊЕЊЕ ПОРЕСКЕ ОСНОВИЦЕ (Образац 1001/1)

- Да би порески обвезник остварио право на умањење пореске основице које је прописано Законом о порезу на доходак, има обавезу да поднесе Пореској управи Захтјев за издавање пореске картице - **Образац 1001**, на основу којег Пореска управа издаје Пореску картицу, односно документ који садржи податке о пореском обвезнику, податке за остваривање

права на умањење пореске основице и податке о обрачуну дохотка, пореза на доходак и умањења пореске основице.

- Порески обвезник може имати само једну пореску картицу која има трајно важење и коју је Пореска управа дужна издати на захтјев тог пореског обвезника.

ПОРЕЗ НА ДОХОДАК, ОСТАЛИ ДОХОДАК – порез на остварен приход од обављања дјелатности за физичка лица која пружају услуге у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање односно на селу

Закон о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, број 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21, 119/21, 112/23)

Физичко лице је у обавези да плаћа порез на „остали доходак“ (порез на остварен приход од обављања дјелатности) као што раде предузетници у складу са Законом о порезу на доходак.

Под осталим дохотком подразумевају се сви други новчани или неновчани приходи и користи које физичко лице, порески обвезник оствари, осим доходака од личних примања, самосталне дјелатности, ауторских права, права сродних ауторском праву и права индустријске својине, капитала прописаних овим законом, капиталних добитака и дохотка из страних извора, уколико овим законом нису ослобођени или другачије опорезовани.

Физичко лице које пружа услуге смјештаја, исхране и пића у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање или пружа угоститељске услуге на селу, плаћа порез по стопи од **13%** на пореску основицу осталог дохотка која представља разлику између прихода и плаћених доприноса за физичко лице.

- Стопа пореза на „остали доходак“ је **13%**.
- Пореска основица за обрачун пореза на доходак утврђује се примјеном принципа простог књиговодства а представља разлику између прихода и плаћених доприноса.
- Порески обвезник који остварује доходак на који плаћа порез дужан је да поднесе Пореској управи:

а) мјесечну пореску пријаву (**Образац 1008 – остали доходак**) до 10-ог у мјесецу за претходни мјесец а такође и обавеза плаћања пореза настаје до 10-ог у мјесецу за претходни мјесец.

б) годишњу пореску пријаву за порез на доходак (**Образац 1004**) до 31.03. текуће године за претходну годину којом усклађује порезне уплате уплаћене аконтативно на мјесечном нивоу у току претходне године. Рок плаћања је 31.03. текуће године за претходну годину **уколико има додатних уплата.**

- Обвезник који плаћа порез на доходак сваки мјесец (ако је остварио доходак) плаћа порез аконтативно и то до 10-ог у мјесецу за претходни мјесец. Уколико није остварен доходак не плаћа се порез.
- Порез се уплаћује на рачун **јавних прихода Републике Српске** на шифру врсте прихода **713113** (остали доходак) за порезне уплате уплаћене аконтативно на мјесечном нивоу у току претходне године као и на годишњем нивоу (**Обрасци 1008 и 1004**).

Боравишна такса

- **Физичко лице које пружа услуге на селу (смјештај на селу односно сеоско домаћинство) не плаћа (и не наплаћује) боравишну таксу.**
- Групи смјештајних објеката врсте куће за одмор, апартмани и собе за изнајмљивање одређује се висина боравишне таксе у распону од 15,00 КМ до 30,00 КМ по кревету и плаћа се паушално на годишњем нивоу.
- **Висину боравишне таксе у прописаном распону одређују јединице локалне самоуправе.**
- Поменута група угоститеља (куће за одмор, апартмани и собе за изнајмљивање) има обавезу подношења Пријаве о износу обрачунатог паушалног износа боравишне таксе (**Образац ГП ПИБТ**) у којем наводи број кревета те исти множи са износом боравишне таксе који је одредила јединица локалне самоуправе (**пријава се подноси Пореској управи употребом електронских сервиса управе**):

Примјер обрачуна паушалног износа боравишне таксе:

-угоститељ посједује **10 кревета**,

-јединица локалне самоуправе је одредила висину паушалне боравишне таксе у износу од **25,00 КМ**

-обавеза уплате боравишне таксе за текућу годину износи:

10 кревета x 25,00 КМ = **250,00 КМ**.

- По окончању поступка проглашавања туристичких мјеста у складу са законом који регулише област туризма, висина боравишне таксе утврђује се у зависности од разврставања јединице локалне самоуправе као туристичког мјеста, тако да се висина боравишне таксе код угоститеља који пружа услуге смјештаја у туристичком мјесту утврђује у распону од 2,50 КМ до 3,00 КМ по сваком оствареном ноћењу изузев за групу смјештајних објеката врсте куће за одмор, апартмани и собе за изнајмљивање којима се одређује износ боравишне таксе у распону 30,00 КМ до 50,00 КМ по кревету и плаћа се паушално на годишњем нивоу.
- **Пружаоци услуга у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање плаћају половичан износ односно 50% од утврђеног износа боравишне таксе коју је угоститељ дужан платити уколико послују сезонски** док пружаоци услуга који послују током читаве године такође плаћају половичан износ односно 50% од утврђеног износа боравишне таксе за прву годину у којој су се регистровани уколико су се регистровани у периоду од 01.07. до 31.12. Уколико су се регистровани у периоду од 01.01. до 30.06. плаћају пуни паушални износ боравишне таксе.
- Пружаоц услуга који пружа услуге смјештаја у кући за одмор, апартману и соби за изнајмљивање а већ је регистрован и послује током читаве године, обавезан је да надлежном органу Пореске управе Републике Српске достави Пријаву о износу обрачунатог годишњег паушалног износа боравишне таксе (**Образац – ГП ПИБТ**) до 15.02. текуће године као и да изврши уплату обрачунатог паушалног износа боравишне таксе до 31.03. текуће године.
- Пружаоц услуга који пружа услуге смјештаја у кући за одмор, апартману и соби за изнајмљивање и послује сезонски обавезан је да плати половину годишњег паушалног износа, те да надлежном органу Пореске управе Републике Српске достави пријаву о износу обрачунатог паушалног износа боравишне таксе и да изврши уплату паушалног износа боравишне таксе најкасније шездесет (60) дана након почетка сезоне.

- Пружаоц услуга који пружа услуге смјештаја у кући за одмор, апартману и соби за изнајмљивање који се тек регистровао, обавезан је да надлежном органу Пореске управе Републике Српске достави пријаву о износу обрачунатог паушалног износа боравишне таксе и да изврши уплату паушалног износа боравишне таксе најкасније шездесет (60) дана након регистрације.
- Боравишна такса (по ноћењу и за паушално плаћање) се уплаћује на рачун **јавних прихода Републике Српске** са одређеном врстом прихода **722321**.

ПОРЕЗ НА НЕПОКРЕТНОСТИ

Закон о порезу на непокретности („Службени гласник Републике Српске“, број 91/15)

Правилник о пореском рачуну и начину плаћања пореза на непокретности („Службени гласник Републике Српске“, број 100/16)

- Непокретност је земљиште са свим што је трајно спојено са њим или што је изграђено на површини земљишта, изнад или испод њега.
- Пореску основицу за обрачун пореза на непокретности представља процијењена тржишна вриједност непокретности која је одређена у складу са овим законом.
- За сваку пореску годину процијењена тржишна вриједност непокретности која представља основицу за обрачун пореза је њена вриједност на дан 31.12. претходне године.
- Скупштине општина и градова дужне су да, најкасније до 31.01. текуће године, доставе Пореској управи у писаној форми одлуку о висини вриједности непокретности по зонама на својој територији за сљедеће непокретности:
 - а) земљиште (грађевинско, пољопривредно, шумско, индустријско и остало) и
 - б) грађевинске објекте (стан, кућа, пословни, индустријски и остали објекти).
- Порез на непокретности се плаћа по стопи до 0,20%.
- Пореска стопа за непокретности у којима се непосредно обавља производна дјелатност износи до 0,10%.
- Пореска управа издаје пореске рачуне за порез на непокретности до 31.03. године за коју се порез утврђује.
- Пореском обвезнику који стекне непокретност у току пореске године, за коју није издат порески рачун за дату пореску годину, Пореска управа издаје порески рачун за текућу пореску годину у року од 30 дана од дана стицања непокретности.
- Порески рачун садржи сљедеће податке:
 - а) јединствени идентификациони број непокретности,
 - б) име и идентификациони број пореског обвезника,
 - в) адресу непокретности,
 - г) адресу за достављање пореског рачуна, уколико се разликује од адресе непокретности,
 - д) процијењену вриједност непокретности,
 - ђ) пореску стопу,
 - е) укупно пореско задужење,

- ж) датум доспијећа плаћања пореске обавезе,
- з) поступак плаћања по пореском рачуну и
- и) поуку о правном лијеку.

- Порески рачун може бити у писаној или електронској форми.
- Порез на непокретности плаћа се у два дијела – први дио најкасније до 30.06. и други дио најкасније до 30.09., с тим да уплата првог дијела не може бити мања од 50% укупног износа пореске обавезе према пореском рачуну.
- Порез на непокретности се уплаћује на рачун **јавних прихода Општине/Града** са одређеном врстом прихода **714112**.

ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРИЈЕДНОСТ – ПДВ

Закон о ПДВ-у ("Службени гласник БиХ", број 09/05, 35/05, 100/08, 33/17, 46/23, 80/23)

- **Законом о ПДВ-у наведено је да сваки привредник који има евидентиран годишњи промет (приход) већи од 100.000,00 КМ мора бити регистрован у ПДВ систему као ПДВ обавезник. Привредник који има мањи промет нема обавезу да се евидентира као ПДВ обавезник.**
- Привредник (са годишњим прометом мањим од 100.000,00 КМ) може се добровољно регистровати (нпр. ако жели извршити поврат односно одбијање улазног ПДВ-а који је настао у вези са опорезивим прометом), чиме стиче статус обавезника ПДВ-а.
- Сви привредници који се нису морали регистровати за обрачунавање ПДВ-а или нису ни хтјели, остају ван граница система ПДВ-а. За њих не вриједи обавеза обрачунавања ПДВ-а на излазним пореским фактурама нити имају право одбитка ПДВ-а са улазних фактура.
- Привредник који нема обавезу регистрације обрачунавања ПДВ-а (са годишњим прометом мањим од 100.000,00 КМ) може да се добровољно региструје као обавезник ПДВ-а из одређеног разлога (право одбитка ПДВ-а са улазних фактура). **Једина обавеза у том случају је да привредник (са годишњим прометом мањим од 100.000,00 КМ а који је одлучио да се региструје као ПДВ обавезник) мора остати ПДВ обавезник у наредних 60 мјесеци (5 година) док остали субјекти (који су започели пословање као ПДВ обавезници) могу изаћи из ПДВ система чим им промет опадне испод 100.000,00 КМ.**
- Поступак регистрације привредник у Јединствени регистар обавезника индиректних пореза дефинисан је Правилником о регистрацији и упису у јединствени регистар обавезника индиректних пореза ("Службени гласник БиХ", број 51/12).

РЕЖИЈСКИ ТРОШКОВИ

- Подразумијевају трошкове кориштења јавних и комуналних услуга и добара као што је вода, електрична енергија, телефонски прикључак, гријање, одвоз отпада и сл.

Примјер: режијски трошкови једног апартмана (са просјечним бројем кревета од 2-3) у Бања Луци.

Рб	Опис фиксних трошкова	Мјесечно износ у КМ	Годишње износ у КМ
----	-----------------------	---------------------	--------------------

1.	РТВ такса	7,50	90,00
2.	Кабловка (примјер Блиц)	16,00	192,00
3.	Интернет (примјер МТЛ хоби пакет)	22,23	266,76
4.	Чистоћа	7,59	91,08
5.	Гријање	87,00	1.044,00
6.	Наканада за земљиште	4,50	54,00
Фиксни трокови укупно		144,82	1.737,84
Опис варијабилних трокова			
7.	Струја	62,50	750,00
8.	Вода	50,00	600,00
Варијабилни трошкови укупно		112,50	1.350,00
Укупни трошкови		257,32	3.087,84

ВОЂЕЊЕ ПОСЛОВНИХ КЊИГА

Закон о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, број 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21, 119/21, 112/23)

Правилник о садржају и начину вођења књига и евиденција, као и правила за усклађивање прихода и расхода утврђених у пословним књигама и евиденцијама са приходима и расходима који се укључују у пореску основицу („Службени гласник Републике Српске“, број 98/15)

- Физичка лица морају водити пословне књиге и то **књиге прихода и расхода, пописна листа сталне имовине и евиденције о потраживањима и обавезама**, за обвезнике пореза на остали доходак од самосталне дјелатности који пословне књиге воде по принципу **просто књиговодства**, односно принципу благајне, у складу са законом.

Вођење пословних књига је у данашње вријеме пребачено у електронску форму односно сви подаци се могу водити у рачунарском/електронском програму и као такво вођење књиговодства је знатно олакшано. Предузетнику је омогућено да уведе у свој систем пословања намјенски урађен књиговодствени програм којим ће се приказивати сви тражени подаци те самим тим и да елиминира потребу за посједовањем и вођењем више различитих књига, евиденција и других врста „папирологије“. Ипак, мора се водити рачуна да је и даље обавезно и незамјењиво чување улазних и излазних података и евиденција на основу којих се формира књиговодствена база као што су: рачуни, фактуре...

КЊИГА ГОСТИЈУ

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

Правилник о облику, садржају, мјесту и начину вођења евиденције гостију код физичког лица које пружа угоститељске услуге на селу

(„Службени гласник Републике Српске“, број 105/17)

Правилник о облику, садржају, мјесту и начину вођења евиденције гостију код физичког лица које пружа угоститељске услуге у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање

(„Службени гласник Републике Српске“, број 103/17)

- Правилником о облику, садржају, мјесту и начину вођења евиденције гостију код физичког лица које пружа угоститељске услуге у апартману, кући за одмор и соби за изнајмљивање као и на селу одређен је начин вођења Књиге гостију. Књига се води у облику увезане књиге или у електронској форми у складу са законом или прописима о вођењу електронског пословања.
- Физичко лице које је закључило уговор са туристичком организацијом, туристичком агенцијом, привредним субјектом или другим правним лицем својим потписом овјерава сваку страницу књиге гостију која се води у штампаној форми.
- Физичка лица у Књигу гостију уносе сљедеће податке:
 - а) редни број пријаве,
 - б) име и презиме,
 - в) пол,
 - г) дан, мјесец и година рођења,
 - д) мјесто, општина и држава рођења,
 - ђ) адреса,
 - е) јединствени матични број грађана,
 - ж) датум и вријеме доласка,
 - з) датум и вријеме одласка,
 - и) број издатог рачуна туристичке организације, туристичке агенције, привредног субјекта или другог правног лица са којим физичко лице има склопљен уговор и
 - ј) примједба.
- Књига гостију чува се најмање двије године након што је попуњена.
- По истеку календарске године књига гостију у електронској форми чува се на одговарајућем медију најмање двије године.

КЊИГА СТРАНАЦА - ОБАВЕЗЕ ПО ПРИЈАВИ СТРАНАЦА

Закон о кретању и боравку странаца и азилу („Службени гласник БиХ“, број 36/08, 87/12)
 Правилник о уласку и боравку странаца („Службени гласник БиХ“, број 27/13)

- Пружаоци угоститељских услуга дужни су надлежној организацији Службе за послове са странцима или најближем Центру јавне безбједности пријавити боравиште странца у року од 12 сати од тренутка пружања услуге смјештаја странцу. Служба за послове са странцима има на подручју Републике Српске 5 организационих јединица и то у: Бања Луци, Добоју, Бијељини, Источном Сарајеву и Требињу.
- Пријава која се испуњава том приликом назива се „Пријава боравишта, пријава и одјава пребивалишта и промјена адресе“ - **Образац 21**, који се састоји од три дијела. Два дијела остају носиоцу пружаоцу угоститељских услуга док се трећи дио доставља надлежној организацији Службе за послове са странцима или најближем Центру јавне безбједности.
- Правилником о уласку и боравку странаца, правна и физичка лица која пружају услуге смјештаја дужна су водити евиденцију о странцима (Књига странаца) којима пружају услугу смјештаја. Та лица обавезна су чувати Књиге странаца најмање три године од дана закључења књиге и овлаштеном службеном лицу Службе за послове са странцима или полиције дати на увид Књигу странаца. Књига странаца овјерава се у надлежној

организационој јединици Службе за послове са странцима или у полицији према мјесту пребивалишта, односно пословног сједишта пружаоца услуге смјештаја странцима.

- Књига странаца се води у облику књиге хоризонталног формата А-3, чврстог повеза, са нумерисаним страницама.
- **Након попуњавања књиге мора се иста однијети у најближи Теренски центар за странце да се овјери што се плаћа 50,00 КМ.**
- Књига странаца садржи рубрике за унос слиједећих података:
 - а) редни број,
 - б) презиме и име странца,
 - в) пол,
 - г) датум и мјесто рођења,
 - д) држављанство,
 - ђ) врста, број, рок важења путне исправе и назив издаваоца,
 - е) врста, број и рок важења визе,
 - ж) датум и мјесто уласка у Босну и Херцеговину,
 - з) датум и вријеме пријаве странца у смјештајну јединицу,
 - и) датум и вријеме одјаве странца из смјештајне јединице,
 - ј) рубрика "Напомена".

- Подаци у Књизи странаца морају бити ажурно вођени и читко исписани, а у случају грешке, грешку треба прецртати тако да исправка и грешка остају читљиве.
- Књигу странаца закључује одговорна особа на крају календарске године. Нова календарска година започиње редним бројем 1 (један). Рок чувања Књиге странаца је најмање три године.
- Књигу странаца овјерава надлежна организациона јединица Службе за послове са странцима по мјесту пребивалишта/боравишта, односно пословног сједишта даваоца услуге смјештаја. Овјеру врши организациона јединица Службе за послове са странцима почетком календарске године тако да на првој страници књиге странаца уписује текст "Извршена је овјера Књиге странаца", уноси датум и број овјере, број страница/листова, назив организационе јединице Службе за послове са странцима с печатом и потписом одговорне особе у Служби за послове са странцима.
- Књига странаца која је закључена на крају године, а која има слободних страница, може се наставити користити и након овјере извршене почетком календарске године.
- Правне и физичке особе које пружају услуге смјештаја морају донијети Књигу странаца на овјеру надлежној организационој јединици Службе за послове са странцима по мјесту сједишта, односно пребивалишта/боравишта физичког лица.
- Правна и физичка лица која пружају услуге смјештаја странцима дужна су овлаштеном службеном лицу Службе за послове са странцима или полиције дати на увид Књигу странаца. Приликом контроле инспектор за странце, на десној страници књиге, ставља кратку службену забиљешку о датуму вршења контроле са потписом. О извршеној контроли инспектор саставља записник и доставља га одговорној особи у правном или физичком лицу које пружа услуге смјештаја странцима.

Књига гостију се може водити за све госте заједно, односно у њу се уписују и домаћи и страни гости или само домаћи гости док се у Књигу странаца уписују само страни гости.

Обе књиге су обавезне.

Статистички образац

Закон о угоститељству („Службени гласник Републике Српске“, број 45/17, 01/24)

- Угоститељ има обавезу да органу управе надлежном за послове статистике (Републички завод за статистику РС), благовремено достави прописани статистички образац са подацима из евиденције промета.

ОПШТЕ ОБАВЕЗЕ УГОСТИТЕЉА

Угоститељ који обавља угоститељску дјелатност у објектима за смјештај, дужан је да:

1) у сваком пословном простору, односно мјесту пословања или на мјесту на којем привремено и повремено пружа угоститељске услуге држи рјешење о регистрацији угоститељске дјелатности,

2) на улазу у угоститељски објекат видно истакне пословно име (фирму) и врсту угоститељског објекта,

3) на улазу у угоститељски објекат видно истакне распоред радног времена и тог радног времена се придржава у свом пословању,

4) у угоститељском објекту одржава просторије и опрему и ниво услуга сагласно прописаним условима и стандардима,

5) истакне цијене хране, пића и напитака на уобичајеним ценовницима који морају бити доступни корисницима услуга у свако вријеме и да се придржава истакнутих, односно објављених цијена,

6) у оквиру угоститељског објекта утврђује и наплаћује исте цијене за пружене услуге домаћим и страним држављанима,

7) послује у складу са одредбама овог закона и посебним узансама из области угоститељства који се утврђују у оквиру Привредне коморе Републике Српске и у складу са другим пословним обичајима у угоститељству,

8) за извршену услугу изда одговарајући рачун,

9) утврди нормативе о утрошку намирница и пића за поједине услуге исхране и пића, које је на захтјев дужан да предочи госту, као и да услуге пружа у одговарајућој количини и према утврђеним нормативима,

10) у сваком угоститељском објекту држи и тачно и ажурно води пословну књигу са пратећим евиденцијама о набавци робе и репроматеријала који се користе у сврху пружања угоститељских услуга, са посебним доказима о поријеклу робе,

11) органу управе надлежном за послове статистике, благовремено у роковима који су прописани од стране Републичког завода за статистику достави прописани статистички образац са подацима из евиденције промета и смјештаја,

12) видно истакне забрану продаје, употребе и послуживања алкохолних пића лицима млађим од 18 година,

13) на улазу у угоститељски објекат видно истакне стандардну плочу са ознаком категорије угоститељског објекта одређену од Министарства, односно надлежног органа јединице локалне

самоуправе, као и стандардну плочу са ознаком подврсте хотела коју је одредило Министарство (за објекте који се категоришу),

14) у сваком угоститељском објекту држи и тачно и ажурно води књигу гостију,

15) видно истакне цијене услуга смјештаја и износ боравишне таксе у свакој соби и на рецепцији (за објекте који наплаћују боравишну таксу), као и да истакне цијене хране, пића и напитака у цјеновницима,

16) се придржава истакнутих, односно на другом мјесту објављених цијена,

17) у пропагандним публикацијама угоститељског објекта за смјештај, у јавним гласилима и другим средствима јавног информисања и оглашавања обавезно назначи врсту, подврсту и категорију објекта која му је одређена,

18) утврди кућни ред у угоститељском објекту за смјештај, а извод из кућног реда на видном мјесту обавезно истакне у свим смјештајним јединицама,

19) органу управе надлежном за послове статистике, благовремено у роковима који су прописани од стране Републичког завода за статистику достави прописани статистички образац са подацима из евиденције промета и смјештаја и

20) осигура госте који користе услуге смјештаја од посљедица несрећног случаја.

АДРЕСАР:

Агенција за за посредничке, информатичке и финансијске послове (АПИФ)

Бања Лука

Вука Караџића 6
Телефон: 051/217-443
Факс: 051/217-323

Добој

Светог Саве 20
Телефон: 053/241-241
Факс: 053/203-981

Приједор

Вожда Карађорђа 1Б
Телефон: 052/232-266
Факс: 052/232-266

Модрича

Кнеза Милоша бб
Телефон: 053/812-805

Градишка

Видовданска 16
Телефон: 051/813-241
Факс: 051/814-282

Бијељина

Патријарха Павла 2
Телефон: 055/210-918
Факс: 055/211-182

Брчко

Српских ослободилаца 30
Телефон: 049/216-962
Факс: 049/216-962

Зворник

Светог Саве 62
Телефон: 056/490-270
Факс: 056/210-256

Источно Сарајево

Крађорђева 13

Требиње

Краља Петра I Ослободиоца 35

Телефон: 057/340-636
Факс: 057/340-882

Телефон: 059/260-934
Факс: 059/220-235

Пореска управа

Бања Лука

Трг Републике Српске 8
Телефон: 051/332-300

Зворник

Трг Краља Петра Првог бб
Телефон: 056/210-558

Приједор

Вожда Карађорђа 15
Телефон: 052/234-691

Источно Сарајево

Карађорђева 13
Телефон: 057/340-417

Добој

Светог Саве 1
Телефон: 053/201-600

Требиње

Краља Петра I Ослободиоца 35
Телефон: 059/260-333

Бијељина

Јована Дучића 2
Телефон: 055/210-060

Служба за послове са странцима

Бања Лука

Ивана Фрање Јукића 7
Телефон: 051/213-926
Факс: 051/2513-925

Бијељина

Незнаних јунака 7
Телефон: 055/203-032
Факс: 055/211-349

Добој

Светог Саве 16
Телефон: 053/236-498
Факс: 053/236-636

Источно Сарајево

Српских ратника 18, Пале
Телефон: 057/224-891
Факс: 057/224-684

Брчко

Трг младих 8
Телефон: 049/232-160
Факс: 049/232-161

Требиње

Степе Степановића бб
Телефон: 059/240-260

Министарство трговине и туризма

Влада Републике Српске
Трг Републике Српске 1
78 000 Бања Лука
Телефон: 051/338-769
Факс: 051/338-864